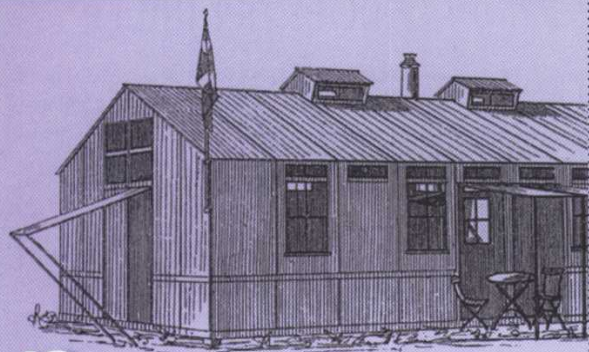

54

42

SUMARI

28

Mirades

- 6 Farinera del Sindicat Agrícola de Cervera
- 8 Construcció de les canonades de la Central Hidroelèctrica de Seira
- 10 Vestibul de l'Estació de França

Perspectives

- 12 EL CAMÍ DEL RIU. UN PAISATGE FLUVIAL ENTRE VINYES AL PENEDÈS
- 16 L'ENGINYER FRANCESC MACIÀ
- 20 UN MUSEU EN XARXA. LA SINGULARITAT EUROPEA DEL SISTEMA TERRITORIAL DEL mNACTEC

Entrevista

- 22 Jordi Nadal: "PORTO LA INDÚSTRIA A LA SANG"

Dossier

- 28 LA REVOLUCIÓ DE L'AUTOMÒBIL

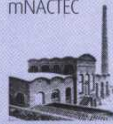

eix

Cultura industrial, tècnica i científica
Revista semestral. Núm. 3. Maig del 2017

Edita: Museu Nacional de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya i Sistema Territorial del mNACTEC

MUSEU DE LA CIÈNCIA I DE LA TÈCNICA DE CATALUNYA

**Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura**

Direcció: Jaume Perarnau

Coordinació: Eulàlia Palau

Subscriptors i publicitat: Ad-lante Servicios de Marketing, S. L. Tel. 902 090 869

revistaeix@mnaactec.cat • www.mnaactec.cat/eix

Consell de redacció: Montse Armengol, Eulàlia Palau, Jaume Perarnau, Rosa Serra, Alba Subirana, Ton Lloret, Gerard Verdaguer.

Consell assessor: Miguel Àngel Álvarez (president TICCIH Espanya), Alba Boixader (directora del Museu de les Mines de Cerchs), Eusebi Casanelles (president d'honor del TICCIH, exdirector del mNACTEC), Esteve Castanyer (Universitat de Perpinyà), Salvador Claret (Col·lecció d'Automòbils Salvador Claret), Gràcia Dorel-Ferré (França, membre d'APIC-Universitat de Reims), Josep Espadallé (director del Museu del Suro de Palafrugell), Josep Fernández (Arxiu Nacional de Catalunya), Llorenç Ferrer (Universitat de Barcelona), Carles Garcia (director del Museu del Ter), Carme Gilabert (directora de l'Ecomuseu-Farineria de Castelló d'Empúries), Anna Mata (Xatic-Xarxa de Turisme Industrial de Catalunya), Joan Nogué (director de l'Observatori del Paisatge de Catalunya), Josep Oliveras Samitier (Universitat Rovira i Virgili), Massimo Preite (Itàlia, membre de l'AIPAI), Victòria Rabal (directora del Museu Molí Paperer de Capellades), Antoni Roca-Rosell (Universitat Politècnica de Catalunya), Albert Tulleuda (director del Museu de la Pell d'Igualada i Comarcal de l'Anoia), Mark Watson (Escòcia, cap del Patrimoni Industrial del Govern escocès).

Col·laboradors: César Barba, Ramon Blanch, Teresa Bori, Irene Carabia, Eusebi Casanelles, Salvador Claret, Fina Domenech, Carme Escales, Coia Escoda, Teresa Llordés, Enrique Marco, Marc Martí, Jordi Nadal, Isona Passola, Sergi Ramis, Sigrí Remacha, Daniel Sancho, Rosa Serra, Gerard Verdaguer. Arxius i institucions: Ajuntament de Ribes de Freser, Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès - Cristina Galofré, Arxiu del Port de Tarragona, Biblioteca de Catalunya, Centre de Documentació Vinseum - Jordina Escala, Centre d'Interpretació de l'Aigua de Torrelavit, Centre Excursionista de Catalunya-Berenguer Vidal, Consorci del Ter, Ferrocarrils de la Generalitat - Cremallera Vall de Núria, Gerència de Serveis de Turisme de la Diputació de Barcelona, Museu Etnogràfic de Ripoll, Museu Nacional d'Art de Catalunya.

Realització: Sàpiens Publicacions (Sàpiens, SCCL). Àrea de Desenvolupament i Nous Projectes • www.som.cat

Director de l'àrea: Pere Romanillos promanillos@sapienspublicacions.cat

Edició: Montse Armengol

Coordinació: Olívia Majó

Disseny editorial: Enric J. Gisbert

Cartografia: Andreu Grau

Correcció lingüística: Gemma Garrigosa

Impressió: Gramagraf

Dipòsit Legal: B-5615-2016

ISSN: 2462-4470

Fotografia de portada:

Ramon Casas, *Auto-garage central*. Foto cortesia del Museu Nacional d'Art de Catalunya.

La descoberta

42 L'HOSPITAL DE CARTRÓ

Visita guiada

48 Isona Passola:
"TORELLÓ FEIA OLOR DE FUSTA, UNA OLOR QUE JO ASSOCIO A CALIU, CALIDESA I AFECTE"

Patrimoni industrial català

54 ELS TINGLADOS DEL MOLL DE COSTA

L'enginy

56 EL CANÓ GRANÍFUG,
UN GINY D'ARTILLERIA AGRÍCOLA

La col·lecció

60 COL·LECCIÓ MARC MARTÍ. PASSIÓ PER LA PUBLICITAT

La ruta

64 ELS CAMINS DE L'AIGUA I DEL FERRO AL RIPOLLÈS

De viatge

70 MALLORCA, UN TREN CAP AL PASSAT

Agenda

76

Abstracts

79 Castellà 81 Anglès